

Konflikt w sprawie MCAS Futenma

Autor tekstu: **Caden O. Reless**

Sieć konfliktu, zogniskowanego wokół amerykańskiej obecności wojskowej na Okinawie, przedstawia złożony system zależności, pozostający w stanie delikatnej równowagi. Aktualnie można wskazać co najmniej na kilka źródeł występujących w tej sprawie napięć; źródeł o charakterze czysto politycznym (w wymiarze wewnętrznym i międzynarodowym), jak też o charakterze psychologicznym i społecznym.

Po zeszłorocznych wyborach parlamentarnych w Japonii koalicyjny rząd utworzyły Partia Demokratyczna Japonii, Partia Socjaldemokratyczna i Nowa Partia Ludowa, odsuwając od władzy tradycyjnie proamerykańską Partię Liberalno-Demokratyczną, rządzącą krajem niemal nieprzerwanie od ponad pięćdziesięciu lat. W czasie trwania kampanii wyborczej, a także w swoim exposé, wygłoszonym po powołaniu nowego koalicyjnego rządu, premier Yukio Hatoyama obok zagadnień ustrojowych i socjalnych sporo uwagi poświęcił także polityce zagranicznej. Wielu obserwatorów odebrało wówczas jego deklaracje jako wyraz nadziei na zmianę tradycyjnie jednobiegunowej i proamerykańskiej orientacji, która wydawała się formułą już wypaloną, prowadzącą do izolacji Japonii od spraw i problemów ważnych z punktu widzenia innych azjatyckich krajów. [1]

Przez jakiś czas po wyborach premier Hatoyama zdawał się żywić przekonanie, że będzie w stanie samodzielnie prowadzić proaktywną i wielokierunkową politykę zagraniczną, która pozwoli wzmocnić pozycję Japonii w regionie Azji Wschodniej i w ogóle w polityce światowej. Niektórzy zagraniczni obserwatorzy życia politycznego wyrażali obawy, że Ameryka straci tym samym wpływy w Japonii na rzecz Chin. Z wewnętrznej japońskiej perspektywy taki krok rozumiano raczej jako szansę na uwolnienie Japonii z silnych więzów ze Stanami Zjednoczonymi i tym samym okazję do zbudowania z innymi krajami multilateralnej sieci stosunków dyplomatycznych, rozwijanych na zasadzie partnerstwa i równorzędności.

Niemalą rolę w podsycaniu tych oczekiwań odgrywał dość powszechny w społeczeństwie antyamerykański resentyment i charakterystyczny dla mieszkańców Wysp Japońskich ekskluzywny nacjonalizm. Obecny premier potrafił dotychczas ten antyamerykański resentyment ostrożnie rozgrywać dla własnych celów. W kampanii przed wyborami do parlamentu, płynąc na fali populistycznej retoryki zmian, zobowiązał się między innymi do przeniesienia amerykańskich instalacji wojskowych, zlokalizowanych w rejonie miasta Ginowan na Okinawie. Chodzi tu o Marine Corps Air Station Futenma, amerykańską bazę lotniczą korpusu piechoty morskiej. [2]

W wielu wyborcach, którzy poparli Demokratyczną Partię Japonii obudziło to nadzieje, że rząd Hatoyamy będzie stopniowo dążyć do całkowitej likwidacji amerykańskiej obecności wojskowej na terytorium Japonii, mimo że wcześniej zawarta umowa amerykańsko-japońska przewidywała tylko relokację części bazy w obrębie wyspy Okinawa (rozważano przeniesienie bazy lotniczej MCAS Futenma w okolice Camp Schwab, na północno-wschodnim wybrzeżu). [3]

Amerykańska obecność wojskowa w Japonii datuje się od czasów II wojny światowej i zawsze była powodem wielu kontrowersji. Z jednej strony rozbudowana infrastruktura wojskowa stanowi ważny impuls dla rozwoju ekonomicznego w rejonach lokalizacji baz, pozwala na redystrybucję środków z budżetów centralnych Stanów Zjednoczonych i Japonii w lokalnych społecznościach, wreszcie — co najważniejsze — znacznie podnosi japoński potencjał obronny; z drugiej strony — obecność wojsk amerykańskich bywała tu przyczyną wielu niepokojów, wynikających z eksterytorialności baz, ich niezależności względem japońskich organów ścigania i sądownictwa, uciążliwości działalności wojskowej dla środowiska naturalnego i zamieszkującej w najbliższych okolicach ludności. Należy również brać pod uwagę specyficzne zagrożenia związane ryzykiem wypadku z udziałem różnych rodzajów broni lub sprzętu wojskowego. Bazy lotnicze generują ponadto wysoki poziom hałasu i wibracji, prowadzą do zwiększonego zanieczyszczenia powietrza, skażenia gleby i wód.

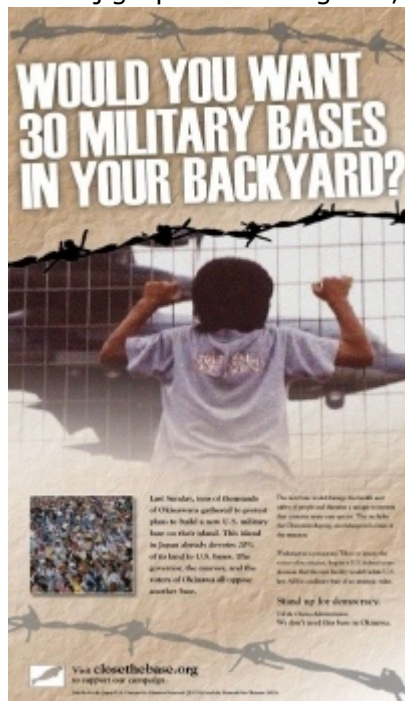
Na samej Okinawie doszło do kilku incydentów, które wskazują jak trudne bywa to sąsiedztwo. W 2004 r. miał miejsce wypadek wojskowego śmigłowca, który rozbił się na terenie kampusu Okinawa International University. [4]

Do innego drastycznego wydarzenia doszło na Okinawie w 1995 r., gdy trzech amerykańskich żołnierzy dokonało porwania i gwałtu na dwunastoletniej japońskiej uczennicy, co wywołało jedne

z największych antyamerykańskich demonstracji na wyspie. [5]

Mimo tych niedogodności Japonia partycypuje w kosztach utrzymywania amerykańskich baz, przeznaczając co roku na ten cel kilka miliardów dolarów i rozwijając na swój koszt niezbędną dla optymalnego funkcjonowania baz infrastrukturę. [6]

Wokół problemu MCAS Futenma zmobilizowały się spontanicznie znaczne siły społeczne, reprezentujące również istotny potencjał polityczny, przynajmniej w wymiarze lokalnym. Na Okinawie niechęć do rządu Japończyków pochodzących z wysp na północy bywa równie silna, jak do Amerykanów czy Chińczyków, a patriotyzm lokalny często bierze górę nad interesem ogólnonarodowym. Jednocześnie dla biznesu ewentualna likwidacja bazy oznacza skurczenie się lokalnej gospodarki w regionie, który już teraz należy do najbiedniejszych w kraju.

Mimo że przeniesienie przynajmniej części bazy Futenma z południowo-zachodnich, gęściej zaludnionych i silniej zurbanizowanych rejonów Okinawy na północno-wschodnie, słabiej zaludnione wybrzeże było częścią wypracowanego już amerykańsko-japońskiego porozumienia, plany te zniweczyło włączenie się do sporu obrońców przyrody. Także prawo krajowe i zobowiązania międzynarodowe Japonii w dziedzinie ochrony przyrody nie sprzyjają realizacji tego rozwiązania. Przeniesienie bazy Futenma w rejon Camp Schwab oznaczałoby konieczność rozbudowy nieobjętej ekologicznie infrastruktury drogowej, wymagałoby również budowy nowego lotniska, nie wspominając o ekologicznych kosztach samej regularnej obecności wojsk. Mogłoby to skutkować nieodwracalnymi szkodami w rafach koralowych i łąkach trawy morskiej, ważnych dla przetrwania bezcennej unikalnej fauny. [7]

Wobec oporu mieszkańców Okinawy Hatoyama podejmuje próby relokacji przynajmniej części bazy Futenma poza terytorium wyspy. Jednak również poza Okinawą pomysł ten spotyka się ze zdecydowanym oporem lokalnych władz i społeczności. [8] [9]

W tym konflikcie Hatoyama może zostać ofiarą deklarowanej przez własny gabinet polityki ustrojowej, która jest głównym elementem jego programu politycznego. Hatoyama zawsze uchodził za zwolennika zwiększania niezależności i kompetencji władz na

szczeblu lokalnym. Większa autonomia władz lokalnych jest również ważnym postulatem koalicyjnych partnerów z Nowej Partii Ludowej. Kwestia ta pozostaje dla rządu Hatoyamy kluczowa w realizacji planów odchudzania rozbudowanej państwowej biurokracji. Tym trudniej jest teraz Hatoyamie narzucać opracowane na szczeblu centralnym rozwiązania władzom na poziomie prefektur i miast, a te zasadniczo są przeciwne amerykańskiej obecności wojskowej. Opór władz i społeczności lokalnych znacznie ogranicza premierowi pole manewru.

Jak mocna jest pozycja władz lokalnych w negocjacjach z rządem centralnym, pokazuje niedawne fiasko rozmów z burmistrzami miast z prefektury Kagoshima. Burmistrzowie, którzy udali się na rozmowy do Tokio, w obecności premiera twardo przedstawili swoje negatywne stanowisko w sprawie ewentualnego przeniesienia części instalacji wojskowych w rejon wyspy Tokunoshima, po czym, mimo nalegań Hatoyamy, nie uważali za konieczne prowadzenia jakichkolwiek dalszych rozmów z rządem na ten temat. [10]

Dziś istnieje obawa, że ten sam antyamerykański resentyment, który swego czasu wyniósł Hatoyamę i jego partię do władzy, może być przyczyną spadku poparcia społecznego dla jego gabinetu i będzie trzymać w szachu politykę zagraniczną i obronną rządu. Ostatnio premier był zmuszony w końcu przyznać, że przed objęciem urzędu nie zdawał sobie sprawy ze znaczenia sojuszu Japonii ze Stanami Zjednoczonymi. Usprawiedliwił się również, że złożona przez niego w czasie ubiegłorocznej kampanii obietnica rozwiązania problemu bazy Futenma nie powinna być traktowana przez opinię publiczną jak bezwzględnie zobowiązująca przysięga, ale jedynie jako wyraz pewnego zamysłu czy postulatu. W wymiarze politycznym może to oznaczać dla niego utratę zaufania wyborców i problemy wewnątrz koalicji. [11]

W czwartek, 06.05.2010 r. nieznanymi sprawcami zdewastowali nagrobek dziadka premiera, pozostawiając na nim ślady żółtej farby w sprayu. Jak dotąd brak informacji o tym, czy był to tylko chuligański wybryk, czy też akcja o podłożu politycznym. [12]

Rzut okiem na mapę pozwala zrozumieć, że amerykańska obecność wojskowa na Okinawie ma olbrzymie znaczenie dla pozycji Stanów Zjednoczonych w Azji Wschodniej, decydując

o możliwościach operacyjnych sił zbrojnych w całym regionie i lokalnej równowadze sił. Dopóki Japonii nie będzie stać na zupełną samodzielność w sferze politycznej i militarnej, dopóty będzie uwikłana w wymagające kosztownych kompromisów relacje z amerykańskim sojusznikiem. Biorąc pod uwagę, że otwarta remilitaryzacja Japonii mogłaby wzbudzić olbrzymie kontrowersje w kraju i na forum międzynarodowym, scenariusz ten jest, przynajmniej w najbliższym czasie, mało prawdopodobny.

Być może o zmianie kierunku polityki zagranicznej premiera Japonii zdecydował jeszcze jeden czynnik. Chińska flota pozostaje aktywna na wodach międzynarodowych w pobliżu wysp zewnętrznych Archipelagu Okinawa. Ostatni poważny incydent z udziałem chińskiego okrętu badawczego i japońskiej straży przybrzeżnej miał miejsce 03.05.2010r., prowokując japońskiego ministra spraw zagranicznych do złożenia oficjalnego protestu na ręce chińskiego ambasadora w Japonii. Czy nieprzewidywalna aktywność potężnego sąsiada zmusi Hatoyamę do rewizji również innych elementów własnej strategii politycznej? [\[13\]](#)

Przypisy:

[\[1 \] Basic Principles of the Hatoyama Government](#)

[\[2 \] Wikipedia, Marine Corps Air Station Futenma](#)

[\[3 \] Wikipedia, Camp Schwab](#)

[\[4 \] Ginowan Citizens' Resolution to Protest the US Military Helicopter Crash into Okinawa International University](#)

[\[5 \] Wikipedia, Okinawa rape incident](#)

[\[6 \] Futenma questions and answers](#)

[\[7 \] Solidarity Statement from the Members of the Network for Okinawa](#)

[\[8 \] 80% of Tokunoshima residents oppose hosting U.S. base](#)

[\[9 \] 5,000 in Kagoshima antibase rally](#)

[\[10 \] Tokunoshima mayors reject Hatoyama's request on Futenma](#)

[\[11 \] PM suggests moving Futenma outside Okinawa was not a pledge](#)

[\[12 \] Yellow paint poured on gravestone of Hatoyama's grandfather](#)

[\[13 \] Japan Today, Okada protests to China](#)

Caden O. Reless

Ur. w 1980 r. w Polsce. Magister nauk o zachowaniu. Główne zainteresowania autora koncentrują się wokół zagadnień przemian społeczno-politycznych współczesnego świata, socjologii, filozofii i psychologii świadomości.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 10-05-2010 Ostatnia zmiana: 16-05-2010)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,7296) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,7296>)

Contents Copyright © 2000-2010 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2010 Michał Przech

Autorem portalu Racjonalista.pl jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielami portalu są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie strony tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl